

25. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan kokoonpano v. 1957 oli seuraava: puheenjohtajana past. Martti Voipio, varapuheenjohtajana hallimest. Antero Saarinen sekä jäsenenä fil.maist. Margit Borg-Sundman, siht. Allan Kaspio, ins. Felix Kreander, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, tarkast. Urho Merilinna, tal.hoit. Voitto Saarinen ja leht. Hilja Vilkkema. Kaupunginhallituksen edustajana oli rva Hellä Meltti. Sihteerinä toimi neuvoja Mauno Merilinna.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 19 kokousta, joiden pöytäkirjoissa oli yhteensä 233 pykälää.

Lautakunnan toimistoon saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 282 ja lähteneiden 4 566.

Lautakunnan tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon mm.: lautakunnan toimiston laatiman kertomusvuoden työohjelman hyväksyminen (11. 1. 9 §);

juhlakilpailujen järjestäminen raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöille (11. 1. 10 §), kertomusvuoden kurssiohjelman hyväksyminen (25. 1. 22 §), ehdotuksen hyväksyminen työväen raittiuspäivän vietosta 7. 4. (8. 2. 33 §), prof. Alvar Wilskan kirjoittaman kirjaseen ostaminen ja jakaminen kaikille kaupungin raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöille (8. 3. 56 §), v:n 1958 talousarvioehdotus (24. 5. 114 §), maan viiden suurimman kaupungin raittiuslautakuntien neuvottelukokouksen pitäminen 14.—15. 9. Helsingissä ja kokouksen ohjelman hyväksyminen (26. 4. 91 §, 24. 5. 115 §, 6. 9. 140 §), piirustus- ja maalauskilpailun järjestäminen kansakoululaisille ja kirjoituskilpailun järjestäminen aikuisille helsinkiläisille raittiusviikon aikana (6. 9. 145 §, 20. 9. 158 §), palkintojen jakaminen oppikoululaisten raittiuskilpikirjoituksista (6. 9. 146 §), raittiusviikon viettosuunnitelma (20. 9. 157 §) sekä sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen v:ksi 1958 (6. 11. 191 §);

eräiden lyhytelokuvien sekä kaitaelokuvakoneen hankkiminen toimistoon (25. 1. 24 §, 8. 3. 58 §, 24. 5. 118 §, 6. 9. 148, 149 §, 6. 11. 193 §);

50 000 mk:n suuruisen määrärahan varaaminen leikin, näytelmien, kansantanhujen ja askartelun tp. ohjaajien palkkaamista varten raittiusjärjestöille, erityisesti oppikoulujen raittiusyhdistyksille (11. 1. 12 §), palkkioiden suorittaminen eräiden esitelmien pitämisestä luentopäivillä, oppikouluissa ym. (22. 3. 66 §, 5. 4. 79, 80 §), osallistuminen 27. 4. pidetyn raittiuskongressin illanvieton järjestämiseen ja 20 000 mk:n määrärahan myöntäminen siitä aiheutuviin kuluihin (5. 4. 78 §) sekä 80 000 mk:n suuruisen summan myöntäminen ruotsinkielisen toivonliittotyön kulujen peittämiseksi (6. 9. 147 §);

lautakunnan v:n 1956 toimintakertomuksen hyväksyminen (26. 4. 89 §);

kokousselostuksen hyväksyminen sekä eräiden kokouksessa tehtyjen aloitteiden toteuttamista koskevien esitysten antaminen toimiston tehtäväksi (4. 12. 214 §);

neuvottelutilaisuuden, johon kutsuttaisiin huoltolautakunnan alkoholijaoston, nuorisotyölautakunnan sekä sosiaaliministeriön edustajia, ja jossa keskusteltaisiin väkijuomia käyttävän nuorison auttamisesta, järjestäminen v:n 1958 alussa Kaupunginkellarissa (20. 11. 203 §).

Suomen Raittiusjärjestöjen Liiton tiedusteluun päätettiin vastata, ettei lautakunta pitänyt uuden raittiuslehden perustamista tarpeellisena (24. 5. 116 §).

Lisäksi päätti lautakunta kehottaa toimistoa yhteistyössä työllisyyslautakunnan ja paikallisten piirijärjestöjen kanssa suunnittelemaan työmuotoja, joiden avulla toimin-

taa työttömyystyömailla esiintyvän juopottelun torjumiseksi voitaisiin kehittää (7. 6. 128 §). Samoin annettiin toimiston tehtäväksi ottaa yhteys Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliittoon ja Suomen Opettajain Raittiusliittoon sekä harkita näiden järjestöjen kanssa keinoja raittiusopetuksen aikaansaamiseksi helsinkiläisiin ammattikouluihin (6. 11. 190 §).

Esitykset. Lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksiä asioista, joista mainittakoon seuraavat: avustuksen myöntäminen Vallilan Sos.-dem. Naisyhdistyksen raittiusjaostolle raittiustilaisuuden järjestämistä varten Lauttasaaren palokunnantalossa (25. 1. 23 §); Tampereella pidettävään raittiuslautakuntien yhteistyötoimikunnan kokoukseen osallistuvan kahden viranhaltijan matkakulujen korvaaminen (22. 3. 67 §); lautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1958 (24. 5. 114 §); määrärahan myöntäminen maan viiden suurimman kaupungin raittiuslautakuntien neuvottelukokouksen järjestämistä varten (24. 5. 115 §) sekä Kaupunginkellarin luovuttaminen lautakunnan järjestämää neuvottelukokousta varten (20. 11. 203 §).

Lausunnot. Lautakunnan kertomusvuonna antamiin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: Raittiusyhdistysten Keskustoimikunnan anomus saada varoja kerho- huoneiston hankkimiseksi (11. 1. 11 §, 25. 1. 20 §); raittiuslautakunnan ja nuorisotyölautakunnan välinelainaustoiminnan keskittäminen vain jommankumman lautakunnan toimistoon (25. 1. 21 §); ravintoloiden ja kerhojen anniskeluoikeuden myöntämistä tai muuttamista koskevat anomukset (8. 2. 32 §, 24. 5. 113 §, 6. 9. 141 §, 20. 12. 226 §); raittiuustyön tukemiseen varatun määrärahan jakaminen (5. 4. 76 §); yhdistysten avustusanomukset (5. 4. 77 §, 7. 6. 129 §, 6. 9. 143 §); Alkoholiliikkeen anomus, joka koski 7 uuden väkijuomamyymälän perustamista sekä eräiden muutoksien suorittamista jo toimivissa myymälöissä v. 1957—1960 (7. 6. 126 §); eräiden raittiusjärjestöjen kirjelmä, joka koski liikennelaitoksen kulkuneuvoissa tapahtuvan väkijuomamainonnan kieltämistä (4. 10. 167 §); sosiaaliministeriön raittius- ja alkoholiosaston kirjelmä, jossa tiedusteltiin lautakunnan mielipidettä siitä, voitaisiinko nuorten henkilöiden raittiushuolto siirtää sosiaalilautakunnilta raittiuslautakunnille (4. 12. 212 §) sekä Eerikinkatu 2:ssa sijaitsevan olut- ja viinimyymälän siirtäminen Runeberginkatu 5:een, jolloin siinä myytäisiin kaikkia väkijuomia ja yksinomaan olutmyymälän avaaminen Eerikinkatu 5:ssä (20. 12. 227 §).

Lautakunnan virkailijat. Lautakunnalla oli neljä päätoimista virkailijaa, nimittäin neuvoja Mauno Merilinna, raittiuustyön ohjaaja fil.maist. Kerttu Varjo, rva Ines Viitasalo ja ruotsinkielisen raittiuustyön ohjaaja Nils Lindholm.

Teknillinen välineistö. Toimiston käytössä oli neljä äänielokuvakonetta, joista yksi, Ampro-Stylist -merkkinen, poistettiin käytöstä kertomusvuonna, magnetofoni, sanelukone, rainakone sekä telineellä varustettu elokuvakangas, 56 kaitafilmiä ja 32 rainaa.

Järjestely- ja neuvontatyö. Toimiston virkailijat suorittivat kaupungin raittius- ym. järjestöjen tilaisuuksissa ja kouluissa yhteensä 286 ohjauksikäyntiä.

Lautakunnan ja sen virkailijoiden toimesta pidettiin puheita, alustuksia ja esitelmää kaikkiaan 114.

Kertomusvuoden aikana järjestettiin seuraavat kilpailut: raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöjen välinen juhlakilpailu, joka koski 28 juhlaa; kansakouluille raittiusaiheinen piirustuskilpailu, johon otti osaa 35 kansakoululuokkaa 17 eri koulusta; kirjoituskilpailu 21 v täyttäneille helsinkiläisille, johon osallistui 30 kirjoittajaa sekä toimintakilpailu raittiusjärjestöjen varhaisnuoriso-osastoille. Suomen Opettajain ja Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliiton raittiuskilpajoituksiin osallistuneille parhaille kirjoittajille jaettiin lautakunnan erikoispalkintoina yhteensä 251 kirjaa.

Lautakunta järjesti lisäksi seuraavat kurssit: ruotsinkielinen kerhonohtajakurssi, Toivonliiton opettajain kurssi, kokoustekniikkakurssi, kaksi teknillisten välineiden käyttökursssia, kaksi leikinohjaukskursssia sekä viikonloppukursseja eräille nuorisojärjestöille.

Järjestöille lähetettiin juhlien järjestämistä varten ohjeita sekä pyydettyä kirjallista ohjelma-aineistoa.

Ohjelma- ja valistustoiminta. Lautakunta hankki eri oppikouluihin näiden tilauksesta raittiuustutkintoja varten kirjoja, joiden arvo oli yhteensä 201 624 mk.

Lautakunnan kustannuksella jaettiin kansakoulujen VI luokkien oppilaille näiden oman valinnan mukaisesti eri raittiuslehtiä, yhteensä 2 187 vuosikertaa. Keskkikoululaisille tilattiin Pohjantähti-nimistä lehteä 939 vuosikertaa. Yliopistossa ja muissa korkeakouluissa opiskeleville ylioppilaille tilattiin 2 500 vuosikertaa Raitis Ylioppilas -nimistä

julkaisua. Ylioppilaskokelaille jaettiin keväällä Valkolakki ja Hembygden nimisiä julkaisuja yhteensä 230 vuosikertaa.

Lisäksi levitettiin vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin eri raittiuslehtiä 875 vuosikertaa.

Lautakunnan toimisto järjesti vuoden aikana kolme tiedotus- ja neuvottelutilaisuutta sekä lisäksi maan viiden suurimman kaupungin raittiuslautakuntien yhteisen neuvottelukokouksen 14.—15. 9.

Lautakunnan hallussa olevia elokuvakoneita käytettiin vuoden aikana 490 kertaa ja elokuvainauksia oli kaikkiaan 3 150, näistä raittiusfilmejä 1 070, muita opetusfilmejä 866 ja piirrettyjä filmejä 1 214. Rainakonetta lainattiin 15 ja rainoja 105 kertaa. Kansantantu- ja näyttämöpukuvuorastosta tehtiin lainauksia 220 kertaa.

Raittiusviikon vietto. Raittiusviikkotoimikunta, jonka työntekijöinä toimivat toimiston virkailijat, järjesti raittiusviikon avajaisjuhlan Kauppakorkeakoulun juhlasalissa 27. 10., nuoris juhlan Työväenyhdistyksen juhlasalissa 29. 11. ja ruotsinkielisen nuoris juhlan 2. 11. Balderin juhlasalissa. Lisäksi järjestettiin eri järjestöjen ja koulujen toimesta 54 muuta tilaisuutta, joissa oli yhteensä 17 450 henkeä.

Kaupungin sanomalehdille jaettiin pääkirjoitusaineistoa. Lautakunta painatti 15 000 raittiusviikon ohjelmalehtistä, joiden jako tapahtui kansakoululaisten välityksellä koteihin. Lisäksi sijoitettiin kaupungin alueelle viisi mainosrakennelmaa sekä kiinnitettiin raittiusviikon yleismainoksia raitiovaunuihin ja kaupungin linja-autoihin. Samoin järjestettiin elokuvamainontaa.

Työväen raittiuspäivää vietettiin 7. 4., jolloin kiinnitettiin kahden viikon ajaksi Raittiusjärjestöjen Liiton julkaisemaa yleisainosta liikennelaitoksen sekä Pohjois-Haagan liikenteen kulkuneuvoihin. Kaupungin työpaikoille jaettiin näitä mainosjulisteita 300 kpl ja tämän mainoksen pohjalla laadittua valomainosta esitettiin elokuvateattereissa.

Menot. Lautakunnan käytettäväksi oli kertomusvuoden talousarvioon merkitty 6 495 455 mk. Lisäksi siirtyi edelliseltä vuodelta 107 210 mk. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 6 772 210 mk.

Tuloja ei raittiuslautakunnalla kertomusvuonna ollut.
